

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši štev. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Nemški časopisi.

Slovenski kmet se malo meni za to, kaj pišejo nemški listi. Sicer je vseeno, kaj nemški listi pišejo, dobro pa je le včasih pogledati malo v kak tak list. Pa je tudi poučno. Posebno to je zanimivo, kako pišejo nemški listi o balkanski vojni.

Ko se je vnela vojna, so se nemški časopisi postavili na stran Turkov. Vsi so bili prepričani, da bodo Turki zmagali. S kakim veseljem so poročali, kako imenitno je izvežbana in urejena turška armada! Nemški oficirji sami so pomagali pri reorganizaciji turške vojne uprave, in Nemčija je baje Turkom preskrbela najboljše topove iz nemških tovarn. Balkanske države so se jim zdele slabo oborožene, njihove armade za nič, in vsak Nемец je bil prepričan, da bo zmaga na strani Turkov.

Prišlo je pa drugače. Turki so bili tepeni. Mi, ki se zavedamo, kaj je to Turek, mi, ki nam je v srcih vkoreninjen spomin na nešteto zlo in na vse gorje, katero so Turki prinesli nad naš narod pred stoletji, smo se razveselili teh zmag mladih balkanskih narodov, češ, vendar enkrat poženo Turka iz Evrope in Carigrad postane krščanski.

Tisti, ki se niso veselili z nami, so bili avstrijski Nemci. In človek se začuden vpraša, zakaj. Zato, ker bo plod teh zmag doli na Balkanu ta, da se Srbija in Črna Gora, ti dve majhni, a čili državi jugoslovanski, okrepi, razširi svoje ozemlje in pomnoži svojo moč. Ta pomnožitev jugoslovanskega vpliva na jugu naše države jih boli.

A odkrito povedati si tega ne upajo, ampak se skrivajo za avstrijsko državo in pravijo, da je nevarnost za našo državo, če Jugoslovani postanejo svobodni in zavladajo na zemlji, ki je bila doslej v turških rokah. Mi pa ne razumemo tega. Avstrija ima sedem milijonov Jugoslovancev: Slo-

vencev in Hrvatov v svojih mejah. Če Avstrija tem dá svoje pravice in izpolni upravičene njihove zahteve po narodnem zedinjenju, se Avstriji močne Srbije ni treba bati. Slovenci in Hrvati bomo že skrbeli za to, da pripomoremo po svoji moči, da bodo med Avstrijo in novo, povečano Srbijo zavladale prijateljske razmere. Ako je mogla naša država biti v prijateljskih odnošajih s Turčijo, bo tem lažje živela v miru z novo Srbijo, kjer živi narod, ki ga spoštuje in ceni vsak, kdor slepo ne sovraži vsega, kar je slovenskega. Seveda morajo državo voditi taki diplomati, ki vidijo koristi monarhije, ne pa samo to, kaj prija Nemcem in Madjarom.

Kdor bere slovenske časnike, ve, da vsi pišejo tako, da jim noben pošten človek ne more očitati, da niso dovolj domoljubni. Če se veselimo zmag na Balkanu, se jih veselimo, ker smo poštene in sovražimo Turke in želimo svobodo vsem, ki ječe pod njihovim jarmom. Te zmage pa naj prinese še tako moč južnim slovanskim državam, ne morejo spraviti naše monarhije v nevarnost, če bo imela ta zaslombo v svojih lastnih Jugoslovanih in drugih narodih, ki v nji prebivajo, a nimajo še sedaj tiste svobode, ki so jo pridobili balkanski narodi.

Zato se morajo razmere v monarhiji izpremeniti. Slovenci in Hrvati morajo dobiti popolno svobodo! Mi smo vneti Avstrijci, a tlačaniti ne maramo nikomur, najmanj pa Nemcem, ki nas črtijo in ovirajo v vsakem napredku. Ni je sile na svetu, ki bi nas odvrnila od tega, da v odločilnem trenutku nastopimo in si priborimo tiste pravice, katere ima vsak narod, ki ni še obupal nad svojo bodočnostjo.

Ker mislimo tako, nam Nemci očitajo veleizdajstvo. Po njih mnenju Avstrijo ljubi le tisti, ki se vnema za Turke in želi, da bi bili Srbija

in Bolgarija pri sklepanju miru kolikor mogoče prikrajšani. Za to Slovenci nismo, smo prepošteni.

Vsled tega pa nas Nemci blatijo, češ, da nismo domoljubni in da izdajamo koristi monarhije. Neki nemški, v štajerskem Gradcu izhajajoči list je zapisal o naših časnikih te dni sledeče: „V slovenskem časopisu je ostalo vse pri starem. Vzemi v roke ta ali oni slovenski list, povsod, v vsaki vrstici srečaš znani Avstriji sovražni duh, znano škodoželjnost nad ponižanji, ki jih je doživela monarhija tekom balkanske krize in upanje, da se bo z našo državo ravno tako zgodilo, kakor s Turčijo.“ Par vrstic dalje piše isti list: „Žalibog ni sedaj niti enega slovenskega lista, ki bi odkritosrčno in pošteno branil koristi naše države.“

Kdor bere naše liste, ve, da je ravno nasprotno res. Kakor smo že rekli, na tem ni mnogo ležeče, kaj nemški listi pišejo. Pravični ti Slovanom nikdar ne bodo. Navedli pa smo ta slučaj, da bo tudi priprost kmet videl, kako obrekljivi so Nemci, kako znajo lagati, le da bi naš narod očrnili.

To smo storili še zlasti zaradi tega, ker tisti nemški obrekljivec, ki je to pisal, izkuša napraviti neko nasprotje med pisanjem slovenskih listov in čuvstvom slovenskega naroda. Če je kdaj bilo slovensko časopisje v soglasju z mišljenjem in čuvstvom slovenskega ljudstva, je čisto gotovo sedaj v teh zgodovinskih dneh, ko propada stara Turčija in vstajajo tlačeni jugoslovanski narodi k novemu življenju. Bog daj, da bi vselej med narodom in njegovim časopisjem, ki mora biti izraz njegove duše, vladala tako lepa harmonija kakor sedaj! Iz te harmonije črpa časopisje moralno moč, da junaško stoji na braniku narodnih pravic, narod pa dobiva pogum, ker vidi v časopisu svojega najzvestejšega in najmočnejšega zaveznika v boju za svoje pravice.

M.

PODLISTEK.

Gasper Urnik.

Iz stare kronike priobčuje V. Hybásek. Dalje.

V začetku svojega bivanja v Sinji Rebri je Urnik zapiral najhujše nagajivce v dimnico. To je bila največja kazen; toda prebrisanost fantov je tukaj Urnika nadkrilila.

Nekega dne je zaprl Urnik v dimnico dva velika poredneža. Drugim otrokom je ukazal, naj iz berila nekaj prepisujejo, sam je pa šel v svoje stanovanje in je v kuhinji pomagal ženi krompir majiti. Med tem časom je na kaznjenca pozabil.

Kar zasliši strašno razbijanje po duricah dimnice.

„Oh, gotovo se dušita,“ prišlo mu je na misel in v nekoliko skokih je bil že pred temno kamrico. Tu je izdril zapah pri vratih in pogledal v dimnico. Dečka sta se mu vsa črna zvijala pri nogah. „Gospod učitelj,“ pravi eden fantov, „meni je strašno slabo.“

Urnikov pogled je obstal na črnih nogah obeh porednežev. Zdaj je kmalu izvedel vse: fanta sta prišla do šunke in sta si je pošteno privoščila . . .

Pritekla je učiteljeva gospa in za božjo voljo prosila moža, naj se ne spozabi, kajti iz kamrice se je slišalo srcetrgajoče vpitje. Od tega časa Urnik ni nobenega več zaprl v dimnico.

Želja Urnikova je bila že od nekdaj, da bi enkrat prišel nadzornik k njemu, ko razlaga v

šoli ravno „Kolumbusa“. Gotovo bi imel nadzornik veliko veselje, ko bi videl, kakšni tiči so učenci v zgodovini.

Ta želja se mu je pa v resnici enkrat izpolnila. Nadzornik je ravno stopil v sobo, ko je Urnik razlagal svetovni dogodek: Kolumb odkrije nov svet.

Izrazivši svoje veselje nad obilnim številom navzočih otrok je vprašal nadzornik, kaj Urnik poučuje. Ta je po vojaško stopil pred nadzornika in začel v pridigarskem tonu: „Ravno se obravnava odkritje novega dela sveta, ki se imenuje Amerika, po Kristofu Kolumbu leta tisočštiristo-devetdesetindrugega . . .“

„Sedaj si paf, kajne!“ si je mislil Urnik in je bil sam s seboj zadovoljen po tem imenitnem in učenem uvodu. Nadzornik se je le ironično nasmehnil in pokimal z glavo. Potem se je približal Urniku in prav natiho je vprašal: „Ali ste se pri razlaganju poslužili kakega učnega pripomočka?“

„To se razume, da sem se,“ je hitel potrditi Urnik. Toda v njegovem srcu so že začeli vzhajati oblaki dvomov o srečnem izidu današnjega nadzorovanja.

„In kakšnega, če smem vprašati?“ pravi nadzornik hladno.

„No, kakšnega? Primernega!“ odreže se učitelj.

„Torej morebiti globusa na primer?“ poizvedoval je nadzornik in pri tem pazljivo gledal Urnika. Ta je nehote pritrdil z glavo.

„Prinesite torej globus, gospod učitelj!“ — Urnik je šel zelo, zelo nerad in sam pri sebi je mislil: „Zopet mi bo enkrat slaba predla.“

Čez trenotek je že iz sosednje sobe prišel z nesrečnim učilom. Globus je bil revček, kakor iz same pajčevine narejen; obla je bila od debelega prahu vsa siva, tako da se ni moglo razločevati morje od suhe zemlje.

Ves razred je bil pokoncu. Nekateri, posebno radovedni učenci so stopili na klopi in so svoje začudenje izražali na raznovrstne načine: „Poglej no, kaj nese!“ pravili so drug drugemu. To je seveda nadzornik opazil in takoj vedel, pri čem je. Zastonj torej vendarle ni Urniku stopal na prste.

„Sedaj mi torej povejte, otroci, kaj je gospod učitelj prinesel!“ je rekel s povzdignjenim glasom počasi in razločno nadzornik.

Tiho, kakor v grobu. Otroci so sedeli tiho, samo oči vseh so bile obrnjenje na skrivnostno, čudno oblo.

„Ali mi res nihče ne zna povedati, kaj je to?“ je rekel čez nekaj časa nadzornik. Urnik je v zadregi grdo gledal zdaj tega zdaj onega učenca, toda ni si upal dati niti najmanjšega znamenja, dobro vedoč, da je vse zastonj.

Šele, ko je nadzornik precej jezno že tretjič vprašal, dvignila se je v klopi roka Vočilkovega Janeza, ki je že večkrat pomagal gospodu učitelju iz zadreg s svojimi odgovori. Ta je tudi lansko leto škofu na vprašanje, kakšen kraj je šola, odgovoril: „Šola je kraj, kjer bodo pogubljeni vekomaj trpeli.“ — Ta edini se je sedaj oglasil.

Nova bolniška blagajna.

Kranj je majhno mesto in redko se zgodi tu kaj novega. Na rotovžu vlada četvorica ljudi, ki misli za ves občinski svet. Za občinsko upravo se splošno meščani prav malo zanimajo. Politika jih ne briga veliko. Razburi se redko kdo za kakšno reč, ki se ne tiče ravno njegovega lastnega žepa.

Tako v Kranju poteka lepo mirno življenje brez posebnih komedij. Da imamo dva tednika od novega leta sem, tudi to bi na tem ničesar ne moglo izpremeniti.

A zgodilo se je nekaj, kar je par ljudi v Kranju strašno razburilo. Temu razburjenju je vzrok tole:

V Kranju obstoja že več let stara okrajna bolniška blagajna. Ta že davno ni odgovarjala vsem potrebam obrtnikov, tako kot so si ti želeli. Uprava njena je primeroma zelo draga, prispevki in podpore niso take, kot bi lahko bile, njena noiranja ureditev ni taka, kot bi bilo v interesu kranjskih in okoličanskih obrtnikov.

Zato so obrtniki sklenili ustanoviti novo blagajno. A to ni po godu gospodom na našem rotovžu. Po svojem glasilu so oznanili vsem, ki jih hočejo poslušati, da so novo obrtniško blagajno ustanovili „klerikalci“, češ, da so obrtniki nasledili „klerikalcem“. Če stvar hitro proglasimo za „klerikalno“, so si mislili, bomo s tem novi blagajni največ škodovali. Mi smo že v zadnji številki povedali, da z ustanovitvijo te blagajne nimamo ničesar opraviti. Predpriprave za to blagajno, kakor smo zvedeli, so se vršile celo leto, a o tem ni nobeno naše politično društvo ničesar vedelo, kaj šele da bi bili politični oziri S. L. S. pri ustanovitvi te blagajne merodajni. To je že taka abotnost, da se ji mora vsak smejati.

Za ustanovitev te blagajne so bile merodajne, kakor se nam je zatrdilo na merodajnem mestu, izključno le koristi kranjskih in okoličanskih obrtnikov. Ker mi ne zahtevamo od obrtnikov, da bi slepo služili S. L. S. pod kaznijo, da oplujemo sicer vse, kar bi oni naredili, kakor to delajo liberalci, smo novo pomožno blagajno pozdravili brez vsakih stranskih misli. Naša stranka, kot demokratična stranka, kot stranka malega moža, mora braniti v mestih pravice obrtnikov, kakor brani na deželi pravice kmetov proti skupnemu sovražniku, stari liberalni stranki, ki je že tisočkrat dokazala, da je ravnatoko protiobrtniška, kakor protikmetška.

Gospodje na rotovžu so se to pot pokazali, kakšni so. Njim so obrtniki dobri, dokler jim služijo. Imajo obrtnike za nekako politično štafazo, brez katere bi se držati ne mogli. Kakor hitro pa obrtniki kaj store, ne da bi prej vprašali na rotovžu, če je to prav izvestnim gospodom

„Vendar, vsaj eden si je nekaj zapomnil,“ rekel je nadzornik nekoliko potolažen. „No, povej nam torej, kaj je to!“

Fant še enkrat pogleda prašni globus in se odreže: „To je Krištof Kolumb.“

„Ti preklemana avša, da te ni oče že davno zadavil!“ reče Urnik tiho, stisne zobe in se obrne proti oknu.

Nadzornik komaj, komaj da se ni na glas zasmejal. Vendar se torej v Urniku ni motil.

Po zgodovini je prišlo na vrsto še računanje. Toda otroci so se menda dogovorili, da hočejo učitelja uničiti. — Odgovarjali so popolnoma narobe, ali pa so molčali kakor ribe. Urnik je večkrat siknil skozi stisnjene zobe: „Le čakajte, buteljni, vam bom že pokazal!“ — In že se je pripravil, da bi odpel pas in takoj poplašal buteljne z zasluženno kaznijo, toda mrzel pogled nadzornikov ga je zadržal, da namere ni izvedel.

Ko sta po uri nadzornik in Urnik prihajala iz razreda, ustavila je v veži učiteljeva žena nadzornika in ga je boječe vprašala: „No, kako se jim je pri nas, prosim, danes dopadlo?“

„Mati, škoda vsake besede,“ je rekel nadzornik in nevoljno zamahnil z roko.

„Seveda, sem že prestar za take reči, kajpada!“ je godrnjal Urnik.

„To bi še ne bil glavni vzrok...“ hotel je popravljati nadzornik Urnika, toda v sredi stavka se je premislil in je še enkrat ponovil: „Kakor pravim, škoda vsake besede.“ In stopil je čez prag šolskega poslopja.

in če to paše v njih politično malho, pa hajd po njih!

Obrtniki naj si to zapomnijo. Čez sedem let vse prav pride!

Vojna na Balkanu.

Obnovljena vojna na Balkanu za zaveznike sprva ni bila tako srečna, kakor so nekateri pričakovali. Mislilo se je namreč, če se bo vojna obnovila, da bodo Črnogorci in Srbi v par dneh vzeli Skader, Bolgari in Srbi bodo pa zadnjo peščico Turkov porinili v Marmarsko morje. Ta stvar seveda ne gre tako gladko. Turki so se med premirjem dobro pripravili, iz Azije so navlekli v Carigrad precej denarja in vojaštva, zaslomba, ki jo imajo Turki v Nemčiji in v Avstriji, jih dela pogumne, Staro- in Mladoturki so se zjediniili za skupni nastop, in, ker jim gre za življenje in smrt, napenjajo sedaj skrajne sile.

Pri Čataldži so se Bolgari prostovoljno umaknili kakih šest kilometrov daleč nazaj. To so storili iz previdnosti. Ako bi začeli napadati čatalške utrdbe, bi jim bili utegnili priti za hrbet Turki, ki so res začeli izkrcavati svojo vojsko od Črnega in pa od Marmarskega morja. To umikanje Bolgarov je dalo povod, da so brž Turki izbobnali v svet poročila o svojem sijajnem napredovanju. Bolgari pa imajo, kakor se kaže, svoj gotov načrt. Premagati hočejo Turke najprej na Galipoliju, dobiti v oblast obrežje ob Marmarskem morju ter tako omogočiti grškemu brodogradu dohod pred Carigrad. Železniške mostove med Hademköjem in Čataldžo so Bolgari porušili. Vodstvo orijentske železnice bi jih rado zopet zgradilo, pa ne pojde tako hitro.

Pri Šarköju so Turki postavili svoje čete na suho. Vnel se je strašen boj. Zmagali so Bolgari. Turki so tekli na ladje nazaj in se rešili, da niso bili čisto zmlačeni. Padlo je Turkov okoli 5000. Turške ladje so odplule v velikem neredu, ker so nanje letele kroglice iz bolgarskih topov.

Izpred Drinopolja se vedno poroča, da se obstreljevanje mesta nadaljuje. Od nekaterih strani se odločno zahteva, da naj se tujcem pusti oditi iz Drinopolja. Višino Bujuk so Bolgari zavzeli, pa so jo morali z velikimi izgubami zapustiti. Dne 11. t. m je turška divizija pod poveljstvom Abdul beja napravila iz Drinopolja izpad na osmi srbski polk. Srbi so Turke pognali nazaj, več sto Turkov je obležalo mrtvih. Nad Drinopoljem vedno krožijo bolgarski zrakoplovi.

Pred Skadrom Črnogorcem in Srbom ne gre dobro. Vzeli so sicer Turkom utrdbo Veliki Brdanjoli, a stala jih je mnogo krvi. Ponesrečil se jim je pa naskok na Brdico in tudi z Busatija so se morali umakniti, Srbi in Črnogorci imajo okoli 6000 mrtvih in ranjenih. Nekateri bataljoni so bili popolnoma uničeni. Na Cetinju vlada velika

Urnik je nekaj časa gledal za njim, potem je pa stisnil obe pesti in žugal za nadzornikom.

„Kaj pa je, za božjo voljo, kaj se je zopet zgodilo?“ vpraša vsa prestrašena gospa, ko sta stopila v kuhinjo.

„Kaj se je zgodilo? Kaj zgodilo? Nič se ni zgodilo! Himmel Laudon!“ zarjul je Urnik, da so se okna stresla. „Sedi na meni, kakor môra, pije mojo kri in me sramoti pred temi paglavci, kakor bi jaz nič ne znal in bi ne bil nič vreden. Danes hoče kazati pot v Ameriko in drugo leto mu bo že prišlo na misel, da bi jim kazal našo panjo Indijanca. Delaj, kar hočeš, nikoli ni prav. In tako mi je leta preklicani globus pokvaril Kolumbusa, na katerega sem toliko zidal.“

Pa tudi radi tega slabega uspeha ni okrajni šolski svet Urnika požrl.

„Samo da nauči otroke pisati, brati in računati,“ potegnil se je za Urnika v seji okrajnega šolskega sveta gospod dekan, stari znanec še iz onih časov, ko je Urnik na Brdu igral pri slovesnih mašah. In ravnatelj veleposestva na Brdu je na nadzornikovo opazko, kakšen rabelj je Urnik za otroke, veselo odgovoril: „In, kdo bo pa s temi poredneži mogel izhajati, ako jih ne bo ta kirasir udržal na uzdi! On je tam že na svojem mestu!“ In tako je Urnik zopet za nekaj časa sedel na gorkem. Kajpak, da je imel od tega časa strašno jezo na šolska oblastva in zlasti na nadzornika je pošiljal žveplo in ogenj. Očital mu je, da bi najbrž od njega rad imel kakšen priboljšek, kakšno debelo gos ali pitanega purana, potem da bi bilo vse v redu. — „Pa na

žalost. Boj pred Skadrom se je na vseh postojankah ljuto nadaljeval vse dni, samo v ponedeljek je vladalo premirje, ker so na obeh straneh pokopavali mrličje. Trdi se, da so Turkom s Skadarskega jezera pomagale v boju ladje avstrijskega Lloydja, ki so imele na krovu turške topove.

Grško brodogradje je izkrcalo srbske vojake v zalivu Kseros. Ti Srbi se bodo združili na polotoku Galipoliju z Bolgari.

Pri Janini se je Esad paša nalašč začel umikati, potem je pa napadel Grke pred utrdbo Bisani in jih veliko potolkel, baje 1800, kakor trdijo zelo lažnjiva turška poročila.

Avstrija po veri in narodnosti.

Leta 1910 so našli v naši državni polovici 28.571.934 prisotnih prebivalcev. Izmed teh jih je katol.-rimskih 22.530.169 ali 78·85 %
katol.-grških 3.417.223 „ 11·96 %
katol.-armenskih 2.235 „ 0·008 %
skupaj tedaj 25.949.627 ali 90·82 %
vsega prebivalstva;

pravoslavnih je 667.065 ali 2·33 %
protestantov 588.986 „ 2·05 %
izraelitov 1.313.687 „ 4·59 %
brezvercev 20.789 „ 0·07 %
mohamedancev 1.446 „ 0·005 %
vsega prebivalstva.

Poleg teh je pri nas še nekaj drugih verstev, kot na pr.: anglikanci, menoniti, unitarci, lipovanci in hernhutovci.

Po narodnostih se Avstrija deli sledeče:
Nemcev je 9.950.266 ali 35·58 %
Čehov 6.435.983 „ 23·02 %
Poljakov 4.967.984 „ 17·77 %
Rusinov 3.518.854 „ 12·58 %
Slovencev 1.252.940 „ 4·48 %
Srbohrvatov 783.334 „ 2·80 %
Italijanov 768.422 „ 2·75 %
Rumunov 275.115 „ 0·98 %
Madjarov 10.984 „ —
vsega prebivalstva.

Vseh avstrijskih Slovanov je tedaj 16.959.095 ali 60·65 % vsega prebivalstva. Zanimivo je, da Slovani napredujemo: leta 1900 nas je bilo 60·44 %, l. 1890 pa 60·14 %. V isti meri pada število Nemcev: 1890 jih je bilo še 36·05 %, l. 1900 pa še 35·78 %.

DOPISI.

Šenčur. V sredo, dne 29. januarja t. l., je bila v naši župniji izvanredno redka slavnost. Ta dan sta obhajala zakonska Anton in Marija Mohar iz Šenčurja, p. d. Jerebova, svojo zlato poroko. Že izprevod od hiše zlatoporočencev je bil nekaj lepega. Pred ženinom in nevesto je korakalo prav v vojaških vrstah 31 parov svatov. Za njimi pa se peljala 74 letni ženin in 72 letna nevesta v kočiji, s cvetjem in zelenjem okrašeni, katero jima

pečenko od mene bo že moral čakati. Rajši celo gos na drobno razsekam in na gnoj zaženem!“

Po takih izbruhih je v mislih zašel v preteklo dobo, ko je bil še desna roka barona Danshoferja, in je začel: „Jaz sem imel opravka že z drugačnimi gospodi, še ekselenc se nisem ustrašil. In sedaj prav nalašč ne bom nikoli globusa pokazal! Pa tudi drugih reči ne!“

To svojo grožnjo je seveda lahko uresničil, ker njegova šola razen omenjene zemeljske oble in dveh starih zemljevidov ni imela ničesar. Da pač, v omari se je valjal v prahu — nagačen jež.

Vsa leta, kar je bil Urnik v Rebri, je vsako leto enkrat potegnil ježa iz temo na beli dan in ga je z radostnim obrazom kazal otrokom. In potem je govoril:

„Le pogledjte, otroci, to je tič! Ta je še z Brda. Sam sem imel v svoji sobi toliko ščurkov, da je bilo vse črno. Ponoči so mi še po obrazu lezli, brr! Še zdaj se mi želodec obrača, kadar se spomnim. Enkrat sem potožil gospodu gozdarju, to je bil hudo dober gospod, in ta mi je dal tegale ježa. Vi bi morali videti, kako je ta ščurke dajal. Pa čez nekaj časa je revež crknil. Morebiti si je preveč privoščil teh živalic. Potem mi ga je gospod gozdar našopal.“

Po tej „razlagi“ je jež zopet nastopil svojo pot v staro omaro v notranjo temo, da je tu delal družbo starim knjigam in papirjem.

Starejši učenci so že znali to „storijo“ dobesedno na pamet.

Konec prih.

je dal ta dan na razpolago vlč. g. župnik šenčurški. Imela sta oba palici, okrašeni s cvetjem. Kaj ginljiv je bil vhod v cerkev, kamor sta ob špalirju svatov še čisto mladeniških korakov stopala pred oltar zahvalit se Bogu za vse prejete dobrote tekem 50 let. Po nagovoru se je zapel krasni latinski Te Deum. Med sv. mašo so zlatoporočenca in bližnji sorodniki pristopili k sv. obhajilu. Med sv. mašo je kaj krasno pel cerkveni zbor. Ljudstva je bilo polna cerkev. Vsem se je bralo veselje z obraza in vse je blagovalo zlatoporočenca. Na predvečer so pevci izobraževalnega društva priredili podoknico! — Vsa župnija kliče zlatoporočenca: Bog Vaju ohrani vsaj še do biserne poroke!

Iz Loke. Kakor smo izvedeli, se bo nova cesta s kolodvora v mesto začela prav kmalu graditi. Tako bo vsem ustrezno, ki so si želeli primernejšo zvezo med kolodvorom in mestom. Liberalnega zabavljanja, ki stvari ni prav nič pospešilo, bo konec. Huda nevolja pa vlada med meščanstvom, da se nameravani gorenjski brzovlak ne bo ustavljal v Škofji Loki. Ločani so si močno prizadevali, dosegli pa niso nič. Ne vemo, kdo je bil tu na poti. Upamo pa, da še ni izpregovorjena zadnja beseda. Kakor govore, dobimo z Veliko nočjo avtomobilno vožnjo med kolodvorom in Škofjo Loko čez Poljane do Žirov. To bo pač zelo prijetno v nekem oziru. Zveza bo boljša, lažja in hitrejša. Vendar pa ima stvar tudi svojo senčno stran. Cesta je mestoma zelo ozka in tuptam se dva težka voza ne moreta umakniti drug drugemu. Klanci so hudi. Kako bo tod vozil avtomobil, ne vemo. Pravijo, da bodo dobili najboljšega šoferja, kakor je le mogoče. To bo moralo biti, pa ljudi bo treba opozoriti, kdaj vozi avtomobil, da bo vsak voznik bolj popazil o tistem času. Posebno na ovinkih bo to treba. Na vsak način pa bo oblast morala skrbeti za to, da se bo vse ukrenilo, kar je mogoče, da se ne bodo dogajale nesreče. To rečemo že danes in vsi prebivalci po dolini, koder bo vozil avtomobil, so z nami teh misli.

Iz Železnikov. Kmalu bo eno leto, kar so pri občinskih volitvah naši liberalci temeljito pogoreli. Mislili smo, da se bodo spametovali. Pa po preteku enega leta so menda pozabili na svoje pogorišče in so začeli nanovo delati zdražbo. Liberalna „Sava“, ki je sicer noben pameten človek ne vzame v roke, jim je odprla svoje predale. Že v prvi številki so se oglasili in malo pozabavljali po svoji navadi, menda zato, da bi dokazali, da še žive. No, bolje bi bilo, ko bi ne, če mislijo delati tako, kot so začeli po novem letu. Župana Lotriča imajo v želodcu. Pa mož je prepošten, da bi mu mogli kaj očitati. Kako je s starim konsumnim društvom, o tem je menda sedaj vsak na jasnem, zato ni treba pogrevati laži, ki jih noben domačin ne verjame, seveda če ni — liberalci. Zdaj so se spravili pa na županovega sina in, ker ne morejo očetu, poizkušajo temu škodovati. Za sredstva niso v zadregi. Vse jim je dobro, da le bližnjega spravijo ob dobro ime. Stvar bo itak prišla pred sodnijo. Tu se bo izkazala pravica in osramočeni bodo tisti, ki zdaj drugim pripravljajo po krivici sramoto. — Liberalci pravijo, da imajo položen temelj za Sokolski dom. Temelj, ja, temelj; kdaj pa bo ta Sokolski dom tudi zgrajen, to je drugo vprašanje. Čeprav so pri nas nekateri ljudje kar nori na „sokola“, vendar to še ne zadostuje. Zato smo prav radovedni, kaj bo s tem domom. To naj bi dopisnik raje povedal.

Politični obzor.

Iz parlamenta. Parlament zopet zboruje. V zadnji številki smo že poročali, da je sedaj ena glavnih zadev, s katero se poslanci pečajo, finančna reforma. Tu so se pojavile prav velike težkoče in finančni odsek kar ne more naprej. Najprej vlada s to reformo nič posebno ne silí. Finančna reforma je namenjena za to, da se dobe sredstva za pokritje stroškov, ki jih bo vlada imela s povišanjem uradniških plač. Ostanek bi pa po večini dobile dežele. Tako bi državni blagajni nič ne ostalo. Zato se vladi s finančno reformo nič ne mudi. Prepušča to reč strankam večine, o katerih je še veliko vprašanje, ali se bodo zedinile ali ne. Zato je prav lahko mogoče, da pride Velika noč, ne da bi parlament finančno reformo sprejel. Dežele so pričakovale od parlamenta lepo velikonočno darilo, dobile pa ne bodo, če se razmere v parlamentu v kratkem ne obrnejo na boljše, za piruhe ničesar.

Cesarjevo pismo. Kako napet je položaj med našo monarhijo in Rusijo, se lahko razvidi iz tega, da so diplomati odpovedali in se je moral sam cesar zavzeti za to, da se napeto razmerje zboljša. V ta namen je naš cesar poslal posebnega odposlanca princa Hohenloheja z lastno-ročnim pismom k ruskemu carju. Kaj pismo obsega, se ne ve. Tiče se pa gotovo političnih razmer v eni ali drugi obliki. Car je odposlanca prijazen sprejel. Bival je več dni v Petrogradu in ko je odšel, je dobil od ruskega carja odgovor, da ga izroči našemu cesarju. O vsebini odgovora tudi ni ničesar znanega. Ali iz pisanja listov in prijaznega sprejema, ki ga je doživel Hohenlohe v Petrogradu, se da sklepati, da je pismo našega cesarja imelo uspeh. Upajmo, da se bodo raz-

mere med slovansko Rusijo in našo državo v bližnji bodočnosti obrnile na bolje. Spornih točk med obema državama je, žal, še jako mnogo. Ena glavnih je ukrajinsko vprašanje.

Ukrajinci. Listi poročajo, da sta si Avstrija in Rusija navskriž ne-le zaradi balkanskih Slovanov, ampak tudi zaradi Ukrajincev. Kdo so Ukrajinci? Malorusi se v Rusiji imenujejo Ukrajinci, avstrijskim Malorusom pa pravimo Rusini, ali po nemškem kopitu Ruteni. Prebivajo pa v južni Rusiji do Crnega morja, po Ukrajini, Volhiniji, Podolju, Podlahiji in Kubaniji, v vzhodni Avstriji pa v južni Galiciji in severni Bukovini. Njihov jezik se le malo loči od ruskega jezika, pa tudi s slovenskim jezikom je precej v sorodu. Ni še dolgo, kar je ta jezik postal samostojen književni jezik, ker hočejo biti Ukrajinci samostojen narod. Lotila se jih je želja, da bi postali samostojni ne-le v književnosti, ampak tudi politično. Začeli so se čutiti kot ena celota in tudi avstrijski Rusini so se začeli imenovati Ukrajinci ter imajo njihovi poslanci v državnem zboru že svoj Ukrajinski klub. Vseh Ukrajincev je okoli 33 milijonov, in sicer jih je v Rusiji 27.500.000 in v Bukovini 400.000, ti so vsi pravoslavne vere, okoli pet milijonov jih je pa z Rimom zjedinjenih, in sicer v Galiciji 3.400.000, na severnem Ogerskem 400.000, v Bosni 12.000, na Hrvaškem 20.000, v Zjedinjenih državah 500.000, v Kanadi 200.000 ter v Braziliji in Argentini 90.000. L. 1876 je v Rusiji izšel ukaz, da se znanstvene knjige ne smejo tiskati v ukrajinskem jeziku. Pozneje je bila dana svoboda, a dandanes se zopet delajo težave glede izdajanja ukrajinskih knjig, ker bi ruska vlada rada imela en sam, namreč ruski narod. Oviranje jezikovne in politične svobode dela med Ukrajinci hudo kri. V Avstriji je tedaj oster boj v državnem zboru za rusinsko ali ukrajinsko vseučilišče, v Rusiji pa si Ukrajinci žele celo politično samostojnost. Ruska vlada sluti, da se iz Avstrije širi propaganda za samostojnost med ruske Ukrajince. Upor tako velikega naroda, kakor je ukrajinski, bi bil za Rusijo seveda nevaren. Kaj sta si pa zadnje dni naš cesar in ruski car dopisovala, je pa doslej samo časnikarsko ugibanje.

Poslanec Schumeier — ustreljen. Vodjo dunajskih socijalnih demokratov, državnega poslanca Schumeierja je dne 11. t. m. zvečer na kolodvoru na Dunaju ustrelil kovinarski delavec Pavel Kunschak. Rekel je napadalec, da je to storil iz maščevalnosti, ker so ga socijalni demokrati tako preganjali z bojkotom, da ni več dobil dela. Sluti se, da morilec ni pri dobri pameti, ker je en njegov brat v norišnici. Umor obsojajo vse stranke.

Protektorat nad katoliškimi Albanci je imela doslej Avstrija. Italija bi ga tudi rada imela, da bi ga izrabljala v politične namene, in zato bi rada videla, da bi se Avstrija temu protektoratu odpovedala.

Ruska kroglja na Carigrad. Ruska križarka „Rostislav“, ki stoji pred Carigradom, je dne 11. t. m. izstrelila kroglo na obrežje predmestja „Tophane“. Krogla je napravila veliko škodo in dve osebi ubila. Poveljnik ladje se je šel Turkom opravičiti, da se je to slučajno zgodilo.

Turkinje v Carigradu so zapustile hareme in so napravile dne 8. t. m. na vseučilišču shod. Zbralo se je babnic na shod okoli 4000 in so poslale vojakom brzojavko, da naj se hrabro vojskujejo. Sklenile so tudi protestirati pred celim mohamedanskim svetom zaradi grozovitosti vojakov balkanskih držav.

Na Japonskem v glavnem mestu Tokiju je revolucija. Ministrstvo je odstopilo, ker se je med seboj sprijo, vlada je odgodila državni zbor. Mnogoča ljudstva je razsajala vso noč po mestu, delala škodo in se pretepala z orožniki. Šest oseb je bilo ubitih in 70 ranjenih.

Novičar.

Mestne tehtnice. Mestne tehtnice v Kranju so provzročile že mnogo šuma. Pravzaprav je ena sama tehtnica v mestu. Ta je bila že zdavnaj poplave potrebna. Zato so interesenti že leta in leta drezali mestni magistrat, naj to stvar uredi, da bo mir. Pri tem se je izprožila pametna misel, da bodita v mestu dve tehtnici: ena zgoraj v mestu, ena pa spodaj pod mestom. Tako bi bilo ustrezno vsem tistim, ki morajo sedaj v mesto po visokem klancu vlačiti z velikim trudom tovore, ki so namenjeni na tehtnico. Oni, ki bivajo na strani proti Naklemu in Rupí, pa bi za to nič ne izgubili. Pomisliti je tudi treba, da je kolodvor onstran Save, in dostikrat blago, ki se ima stehati, nitf za mesto namenjeno ni, ampak ga je treba odposlati po železnici. Kako pripravno bi bilo, ko bi v takih slučajih bila ena tehtnica pod mestom. Občinski svet je sam uvidel potrebo tehtnice pod mestom. Kakor smo poročali, je bil v občinski seji svoječasno storjen tudi tak sklep. Župan je že poslal po načrte in stvar je bila v najboljšem teku, da dobe meščani pod mestom in onostranski okoličani tehtnico pod mestom. A sedaj čujemo, da je občinski svet sklenil drugače. Stara tehtnica v mestu se namestiti z novo. Pod mestom pa se tehtnice ne napravi. V Kranju je zmirom tako: Če občinski svet po sreči kdaj

kaj pametnega sklene, se gotovo ne izvrši. Zato pa se nepremišljeni sklepi, od katerih mesto ničesar nima, tem verneje izvršujejo. Tudi Kmečka zveza za kranjsko okolico je prosila za tehtnico pod mestom. A kakor prezira občinska uprava pametne nasvete, če pridejo iz meščanskih krogov, ki niso v dobri zvezi z rotovžem, tako se tudi za željo zastopstva okoličanskih kmetov ni hotela ozirati. Kmetom je to prav. Zato pa bodo tisti okoličanski posestniki, ki imajo v Kranju volilno pravico, tem raje opravili svojo volilno dolžnost, ko pridejo prihodnje volitve. Tako maščevanje bo prav umestno in — tudi pošteno!

Zdravstveni zastop za Kranj in okolico je v svoji seji dne 10. t. m. sklenil 5% naklado na direktne davke za okolico Kranja, za mesto Kranj pa 6% doklado. Kar bo ostalo prebitka, se bo naložilo kot fond za novo bolnico v Kranju.

Shod zaupnikov S. L. S. za Ljubljano si je izvolil nov odbor. Za načelnika je bil izvoljen g. Iv. Kregar, za namestnika g. dr. F. Dolšak in za odbornike gg.: Dr. Vinko Gregorič, dr. Jos. Dermastia, Maks Lilleg, prof. Anton Sušnik, Tomaž Novak, Vincenc Zabukovec, Rudolf Vrančič, Franc Kerhne, dr. Ivan Zajec, Janko Jeglič, Ivan Ogrin in Ivan Štefe.

Od Pomožne blagajne smo prejeli sledeče pojasnilo z ozirom na neslani napad v zadnji številki „Save“: Pomožna blagajna posluje na podlagi pravil, katera so strogo po v zakonu določenih predpisih sestavljena. Pomožna blagajna ni zadruga z omejeno ali neomejeno zavezo, toraj nje člani ne prevzamejo nikakega poročstva ali jamstva za njene obveznosti. Ona jamči upnikom le s svojim imetjem. Za to je vodstvo pravčasno preskrbelo in se ni treba bati, da bi blagajna prišla v zadrego. Pomožna blagajna je bila vsvarjena v podporo obrtnikom in njih uslužbencem in ne v podporo političnih strank. Pomožna blagajna bo uradovala tako, da pomaga vsestransko obrtnikom, zlasti pa nje članom. Pomožna blagajna se ne bo ozirala, ali je dopisniku v „Savi“ prav ali ne, da gre svoja si začrtana pota, temveč zanjo bodo prejkoslej merodajni izključno le interesi obrtnikov.

Poselska izpričevala. Poslu, ki je slabo opravljal svojo službo, se pri njegovem izstopu iz službe ne sme dati slabo izpričevalo. Ako gospodar dá poslu slabo izpričevalo, mora povrtniti poslu vso škodo, ki jo je imel vsled tega. — Ta kuriozni nauk uči „Dan“ in se še sklicuje na poselski red. Toda v poselskem redu se ne govori o tem, da bi bil vsak gospodar, ki dá poslu slabo izpričevalo, dolžan plačevati škodo, ampak le tisti gospodar, ki izda vedoma neresnično izpričevalo. To je pa samoobsebi umevno.

Poneverjenje Pojanjka pri „Zadružni Zvezi“ za 40.000 K, o katerih bo pa še sodnija določila, kdo bo škodo trpel, liberalci grozovito zlorablajo, veliko bolj kot je naša stranka izrabljala velikansko goljufijo pri „Glavni posojilnici“. Toliko pa že danes lahko rečemo, da vsled te defraudacije zadružništva ne bo zadela nobena škoda.

Grad v Kranju, kjer je okrajno glavarstvo, je kupil erar od Pavla pl. Del Negro za 80.000 K. Stari grad se bo deloma popravil.

Kamna Gorica. Katarina Udir, žena tukajšnjeja posestnika in mlinarja, je pred dvema letoma povila dvojčka, dne 8. t. m. pa trojčke, namreč enega dečka in dve deklici, ki so vsi zdravi.

Mlada avtorja. Osmošolca gmundenske državne gimnazije Ludovik Jordan in Bado baron von der Wense sta spisala rodopisno delo pod naslovom: „2048 pradedov Nj. kraljeve visokosti vojvode Kumberlandskega, brunšviškega in lineburškega“, ki je pravkar izšlo. V nedeljo 19. pr. m. sta izročila glasom poročila „Gmundner Zeitung“ to delo imenovanemu vojvodi (sinu bivšega hannoverskega kralja), ki ima svoj dvor v Gmundnu. Vojvoda je mlada avtorja laskavo pohvalil ter ju pritegnil rodbinskemu obedu. Ludovik Jordan, l. 1895. rojen Radovljičan, je do l. 1908. bil dijak gimnazije v Kranju, kjer je takrat služboval kot finančni tajnik njegov oče sedaj finančni sveinik v Gmundnu.

Sankaška in smuška tekma. V nedeljo, 23. februarja t. l., prirede sankaci in smučarji s Primorske in Kranjske na sankališču „Belvedere“ na Bohinjski Bistrici veliko sankško tekmo s sledečim sporedom: I. Enosedezna tekma za prvenstvo „Bohinja“ 1200 m — tri darila. II. Damska tekma 800 m — tri darila. III. Tekma juniorjev 1200 m — tri darila. IV. Dvosedežna tekma 1200 m — tri darila. V. Tekma na samotežnicah za domačine 600 m — tri darila. Začetek tekme ob polenajstih dopoldne. Prijave in prijavnine 2 K za osebo in točko je nasloviti na Prometno društvo na Bohinjski Bistrici. Po sankalni tekmi se vrši smuška tekma, dolžina progi 2500 m — tri darila. Start Bača, cilj sankališče Belvedere. Prijave kakor pri sankalni tekmi. Na sankalni in smuški progi bode inštaliran vojaški telefon, katerega je dovolilo tukajšnje poveljstvo alpskega polka. Razdelitev daril ob peti uri popoldne v salonu hotela „Triglav“. V Bohinju je še vedno dovolj snega in bode tekma vsled ugodnih snežnih razmer velezanimiva.

Občinski odbor kranjski je minuli terek sklenil, da se vsled prošnje sosednje občine predoseljske glede poprave poljskih potov na kranjskem polju vrši komisijonalni ogled in potem skupno ukrene vse potrebno. — Prošnje treh učiteljic za draginjske doklade se zavrnejo. — Na mestnem svetu od železnega mostu tržiške železnice do spodnjega savskega drevoreda se napravi 97 metrov dolga kašta, ki bo veljala 1511-60. Delo je prevzel tesar Franc Švelc. — Glede regulačnega načrta se dadó deželni vladi nekatera pojasnila, tako glede postavljanja novih zgradb, koliko smejo biti stavbe odstranjene od drž. ceste v Kokro in glede zvišanja klanca „Na Fidru“. — V krajni šolski svet se izvoli stari odbor. — Potrđi se volitev odbora v gasilno društvo in imenujejo trije poverjeniki.

Računi občinske uprave za upravno leto 1912. so, kakor je razvideti iz posebnega oglasa na občinski deski, vsakemu občanu ob uradnih urah razpoloženi na vpogled tekom 14. dni, to je od 12. do vštetelega 25. februarja.

Srebrno poroko praznujeta danes vpok. okrajni tajnik Adolf in vpok. nadpoštarica Berta Rohrmann v Kranju. Spoštovani rodbini naše čestitke!

Od katoliške vere je odpadel bivši kranjski sokol, Miroslav Ambrožič, doma iz Kranja, ki je sedaj črkostavec v Trstu.

Velika železniška nesreča se je pripetila dne 12. t. m. zvečer med Savo in Zagorjem. Osebn. vlak je zadel na skalo, ki je ležala na tiru. Strojvodja tega vlaka je bil težko ranjen. Od nasprotne strani je prišel tovorni vlak in več vozov se je prekrucnilo v Savo.

Na tedenski semenj v Kranju dne 10. febr. je bilo prignanih: 145 glav domače govedi (za mesarja 90), 3 telet, 25 glav bosenske govedi, hrvaške govede 00 in 64 domačih prašičev ter 0 domačih koz in 00 domačih ovac. — Za kilogram žive teže: za pitane vole 86 v, za srednje pitane vole 84 do 86 v, za nepitane 78 do 80 v, za bosensko goved 84 v, za teleta 1 K, za pitane prašiče 1 K 20 v, prašiči za rejo 0 K 00 v. — Za 100 kg pšenice 24 K; rž 22 K; ječmen 21 K; oves 22— K; kuzuza 22-00 K; ajda 24 K; proso 21 K; krompir 6 K 00 v, fižol (rdeč) 24 K, koks 30 K, detelja 1-80 K, slanina 0— K, drva (trda) 18 K, drva (mehka) 10 K, maslo 3-20 K, jajce 6 v, seno 6-50 K, pšenična moka 36 v, kaša 32 v, ješprenj 30 v.

Godovi prih. tedna. Nedelja (16.) sv. Julij.; ponedeljek (17.) sv. Konstancija; terek (18.) sv. Flavijan; sredo (19.) sv. Konrad; četrtek (20.) sv. Elevation; petek (21.) sv. Eleonora; sobota (22.) sv. Petra stol.

Številke na hišah. L. 1512. je neki stavbenik v Parizu označil kompleks 70 parcel s številkami in te številke so ostale potem tudi na hišah, ki jih je na tem prostoru sezidal. Vendar se pa drugi niso poprijeli te novotarije takoj; šele 18. stoletje je začelo ceniti pomen hišnih števil, brez katerih bi danes zlasti v večjih mestih ne mogli izhajati.

«Ring» v Parizu. Udeležencem evharističnega shoda na Dunaju bo v najlepšem spominu ostala najlepša dunajska ulica „Ring“, po kateri se je premikala evharistična procesija. „Ring“ na sličen način hočejo napraviti v Parizu. Kakor so na Dunaju podrli utrbe in zidovje, ki je stalo na mestu, kjer se sedaj ovija imenovana ulica, tako ima tudi Pariz mogočno trdnjavsko obzidje, katero nameravajo sedaj podrte in na njega mestu narediti cesto. Ta pariški „Ring“ bo pač kaj drugega kakor dunajski. Dočim je na Dunaju cesta 58 m, bo v Parizu 250 m široka in 3-3 kilometra dolga. — Ali bomo učkali kdaj, da se bo po pariškem „Ringu“ pomikala evharistična procesija?

Sestra sv. očeta umrla. Umrla je v Rimu najstarejša sestra sv. očeta Roza Sarto, stara 72 let. Sv. očeta je to zelo potrolo, ker jo je rad imel.

Bolgarski kapucini, ki imajo svoje misijone v Sofiji in Plovdivu, je sv. oče podredil hrvaški kapucinski provinciji in v kratkem pride nekaj mladih Bolgarov študirat v kapucinski samostan na Reki.

SLOVSTVO.

Odboru «Slovenske Matic»! Nekateri časniki poročajo, da se v „Matičinih“ sejah živahno razpravlja in pripravljajo snov za prihodnje. Nikjer pa ne čujemo ničesar o kaki knjigi, s katero bi se proslavila stoletnica rojstva velikega slavista Miklosicha. Mož zasluži, da mu „Matica“ posveti kak „Zbornik“. Tem potom bodi cenj. odbor na ta datum v novembru opozorjen.

Opozarjamo, da lepe Žlogarjeve šmarnice „Lurški prizori“ stanejo s poštnino vred 2 K 10 vin.

DRUŠTVA.

Izobraževalno društvo «Kranj» v Kranju priredi v nedeljo, dne 16. februarja t. l. gledališko predstavo v Ljudskem domu. Igrali bodo: 1.) Mati svetega veselja. Spisal Silvin Sardenko. 2.) Kjer je ljubezen, tam je Bog. Po Toistega povesti spisal F. U. K. obični udeležbi vabi odbor.

Mlinarski shod. Jugoslovanska Strokovna Zveza sklicuje v nedeljo, 16. t. m., ob deveti uri zjutraj delavski mlinarski shod v gostilno pri „Zlati ribi“ v Kranju. Za shod je med mlinarji veliko zanimanje.

«Orel» v Kranju ima prihodnji terek ob 1/2 8. uri zvečer v dvorani „Ljudskega Doma“ svoj letni občni zbor. Govori podpredsednik Zveze Orlov brat Ivan Podlesnik. Vsi prija elji „Orla“ so prijazno vabljeni.

Novije vesti.

Sofija, 13. februarja. Bolgarski glavni stan v Dimotiki priobčuje sledeči komunik: Vsa poročila iz Carigrada o vojaških operacijah v drugi vojni periodi, v katerih se govori o dozdevnih zmagah turške armade nad Bolgari, so popolnoma neistinita in se od strani turških oblasti razširjajo zgolj z namenom preslepiti javno mnenje v Evropi. V resnici so se operacije, odkar so se sovražnosti zopet začele, sledeče vršile: 4. februarja so bolgarske čete porazile turško armado na Gallipoliju južno od reke Kavak. Turki so zapustivši za seboj mnogobrojne mrtve in ranjene, zbežali za pozicije v Bulairu, energično preganjani od Bolgarov. 8. februarja je šest turških divizij napadlo naše čete, ki so se bile v pozicijah 5 km južno od Bulairja utrdile. Bolgari so Turke vrgli nazaj, potem sami izvršili protinapad in sovražnika v boju z bajonetom prisilili do paničnega bega. Sovražnik je pustil na bojišču veliko trofej. Turške izgube so bile silno velike. Bolgari so dozdej pred svojo fronto pobrali 6000 turških mrličev, toda pred Bulairjem je polje še zdaj posejano s trupli turških vojakov. Turški izkrcevalni poizkusi ob Črnem in Marmarskem morju so bili na vseh točkah z velikimi izgubami za Turke zavrnjeni. Istotako se je preprečil izkrcevalni poizkus pri Podimi in so Turki pri tem izgubili 200 mož, mrtvih in ranjenih, ter ravnolotoliki vjetnikov. Pri izkrcevalnem poizkusu pri Šarköju, 8. in 9. t. m. so Bulgari z bajonetnim napadom tri turške divizije na ladje zapodili. Turki so izgubili nad 1000 mrtvih in ranjenih, 500 Turkov pa, ki niso mogli več doseči ladij, se je deloma razkropilo, deloma so bili vjeti. Po teh uspehih je celo Severno obrežje Marmarskega morja z vsemi pristanišči in kraji do Bulairja popolnoma v rokah Bolgarov. Vesti o turških izkrcevalnih poizkusih pri Rodostu, Silivriju, Midiji in Miriofitu so pa popolnoma neresnične. Na teh mestih se Turki sploh nikoli niso poizkušali izkrcati. Kar se tiče umikanja bolgarskih predstraž od prve linije pri Cataldži, se pri tem ne gre za nič drugega kakor za točno izvršitev že prej določenega načrta. Obstrelevanje Odrina se z vspedom nadaljuje. Bolgari sistematično napredujejo proti črti utrd in sovražnika vedno bolj obkoljujejo.

Petrograd, 13. februarja. General Skugarevski, predsednik na zadnjem vseslovanskem banketu, je prejel kot odgovor na udanostno brzojavko od carja sledečo brzojavko: „Njegovo veličanstvo car se vsem Rusom in Slovanom, ki so se udeležili slovanskega banketa in so edini v simpatijah za brate na Balkanu, na brzojavno izrečenih čestitkah zahvaljuje.“ Ta odgovor — prvi od strani cara — je vzbudil veliko pozornost.

Carigrad, 13. februarja. Avdijenci avstro-ogrškega poslanika Pallavicinija in nemškega poslanika Wangenheima pri sultanu sta v zvezi s prizadevanjem Turčije, velesile nagniti do tega, da balkansko zvezo prisilijo do miru na podlagi zadnjih predlogov Turčije. Turčija se nahaja namreč v naravnost obupnem položaju in ne more niti najnujnejših naročil za armado plačati.

Sofija, 13. februarja. Poročila iz Carigrada o dozdevnih zmagah so povečini neutemeljena Bolgarske čete so 4. februarja porazile turško armado na Gallipoliju. Vsi poizkusi Turkov izkrcati večje množine vojaštva ob Marmarskem in Črnem morju so se ponesrečili. Turki so se morali umakniti, ne da bi kaj opravili.

Sofija, 14. februarja. Včeraj in danes se obstrelevanje Odrina nadaljuje. Položaj na Galipoljskem polotoku je neizpremenjen.

Carigrad, 14. februarja. Turčija se želi zopet pogajati za mir. Sultan je sprejel avstrijskega in nemškega poslanika v avdijenci in jima baje izrekel željo, naj posredujeja, da se prej sklene mir.

Cetinje, 14. februarja. Boji okoli Skadra se nadaljujejo. Črnogorci so zadnje dni pokazali posebno junaštvo. Njih izgube so velike, še večje pa so izgube Turkov. Smrt Rizza bega še ni potrjena. Skader se ne more več dolgo ustavljati.

Petrograd, 13. februarja. Carjev odgovor na pismo našega cesarja Avstrije ni zadovoljil. Rusija vstraja na svojem stališču glede Albanije.

Dunaj, 14. februarja. Truplo Schmeierjevo leži na mrtvaškem odru v Delavskem domu. Pogreb bo v nedeljo, 16. t. m.

Višjega štab. zdravnika in fizika dr. Schmida znamenito

OLJE ZA SLUH 334 10—8

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhosto, tečenje in ušes, šumenje po ušesih in naglušnost, tudi ako je že zastarano. Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi.

Dobiva se samo v lekarni na Novem trgu v Celovcu.

Prof. dr. Kleinwarter je na c. kr. inomoški porodniški in ženski kliniki ugotovil sledeče: Naravna Franc Jožefova grenčica se je vedno izkazala kot točno in trajno učinkujoče odvajalno sredstvo. Ker se ne opažajo nikaki nadležni stranski pojavi, zasluži „Franc Jožefova“ voda najboljšo priznanje. 30

Ako ne morete jesti, ali ako se počutite slabo, odpomerejo vam zdravniško preizkušeno 319 12—8 Kaiserjeve želodčne melisne karamele kajti po njih bodele dobili dober tek, želodec se zopet uravna in okrepi. Radi oživljaljočega in osvežujočega učinka so naravnost nepogrešljive pri turah. Paket 20 in 40 vin. Dobi se pri K. ŠAVNIK, lekarna pri sv. Trojici v Kranju.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje
Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhaecker, konc. zobotehnik
V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 16 52—7

Za nakup volnenih odpadkov se išče posredovalec, ki je v predilnicah dobro vpeljan, proti visoki proviziji. Ponudbe pod P. 588 F. M., Rudolf Mosse, Dunaj. 34

Sprejme se samostojen delavec cementnih izdelkov

ki mora biti izoežban o izdelovanju stopnic, cementnih cevi in grobnih okvirjev.

Zglasiti se je pri R. Jegliču, kamnoseku v Kranju. 33

Za izdelovanje konjske :: oprave, žimnic, lakiranje voz i. t. d. se priporoča

Albert Černe
sedlar in tapetnik
:: v Škofji Loki ::

Za smeh in kratek čas.

Dober svet. Dijak: „Vi ste me razžalili, pozovem Vas na dvoboj s pištolami.“ — „Dobro, ali kupiti si morate prej lovsko karto: moje ime je Zajec.“

Učitelj: Janko, kako se imenuje ona debela žival, ki nam daje šunko? — Janko: Mesar.

Mesarica svojemu možu. Vselej pri- ložiš sosedovi hišni k mesu tudi kos volovskega srca. Pa ne da bi ji hotel s tem pokazati svojo ljubezen?

A: Toda, gospod B., te pečenke pa vendar ne boste sami pojedli. — B: Seveda ne! Dobim zraven še kislega zelja!

Krošnjar: Gospod, kupite si barometer! Gospod: Hvala, ga ne rabim! Imam kurja očesa!

Gost (gostilničarju): Svoj kašelj ste popolnoma izgubili. Kaj vam je pomagalo? Gostilničar: Navezal sem si mačjo kožo na prsi. Gost: Tako! — Seveda Vi to lahko storite, toda kje bi jo hitro dobil kdo izmed nas?

Na lovu: Nedeljski lovec: Vraga, že zopet nisem ničesar zadel! — Gozdar: Poizkusite v loteriji!

On: Če me do desetih ne bo še domov, nikar ne čakaj! — Ona: Bodi brez skrbi! Če te ne bo ob deveti uri, pridem póte!

Ona: Ne vem, po kom je podedoval naš Janezek toliko napak. Po meni gotovo ne. — On: Bodi brez skrbi! Ti imaš že vse!

Samogovor. Novo obleko bi rad naročil; a noben krojač mi ne upa: eden pravi, da me pozna premalo, drugi pa, da me pozna preveč.

Med umetniki. A: „Posodi mi 5 K. — B.: „Nikoli ne! — A: „Ali je to prijateljstvo, ko vedno praviš: ti in jaz sva eno?“ — B.: Ravno to je, sebe predobro poznam, zato tebi nič ne dam.“

Gost: Natak, prinesite mi vrček piva in kaj za brati. — Natak: Želite jedilni list?

Dà, toda —. Višji svetnik povabi prijatelja na večerno zabavo: „Ob sedmih se prične. Najprej bo moja žena nekaj deklamirala, potem bo hčerka nekaj igrala in pela, ob osmih bo pa večerja. Kajne, da pridete? — „Dà, toda pred osmo uro mi ni mogoče.“

Moja stara izkušnja me uči in drži, da za odpravo izpuščajev, kakor tudi za nego kože, ni boljšega mila kakor je svetovno-znana **Steckenpferd lilijino mlečno milo** Bergmanna in dr., Tešin ob Labi. — Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah, parfimerijah i. t. d. — Ravnotako je brez primere Bergmannova lilijina krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljicah po 70 vin. se dobi povsod. 147 50—43

Več kotlov

vsake vrste se poceni dobi pri 33 3—2
Jožetu Pegamu v Škoffi Loki.

Odda se v najem lokal

ki je pripraven za špecerijsko trgovino ali kako drugo obrt. Nahaja se na dobro lidočem kraju.

Odda se takoj.

Ponudbe na upravništvo „Gorenjca“. 30 3—2

Denarni promet do 31. XII. 1911 nad 10 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje hranilnih vlog nad 1,300.000 kron.

Hranilnica in posojilnica v Kranju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne ter jih obrestuje po

4½% štirinapol odstotka.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. Sprejema vloge na tekoči račun. Posojila na vknjižbo po 5½% na osebni kredit po 5½%.

Hranilnica ima prostore v „Ljudskem domu“ poleg župne cerkve v Kranju. Uradnje od 9. do 12. ure dopoldne.

Sadjarstvo.

Ozeblina na drevesih se prikažejo spomladi, ko je po toplem pomladnem dnevu drevo že dobilo sok, pa potem ponoči pritisne mraz. Na solčni strani drevesu odmrje lub in kmalu postane rjavkast. Sok se ne more po tej strani več pretakati po drevesu. Da drevo ne ozebe, namaži je v jeseni z beležem. Če je pa ozeblo, izreži ozebljeni del skorje do zdravega lesa ter rano zamaži čez in čez z mažo iz kravjeka in ilovice.

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo

amerikanski umetni zobje

posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi

plombirajo zobje 18 52—7

vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer v konc. zobotehničnem ateljeju

O. Seydl, Ljubljana.

Najvarnejše in najugodnejše se naloži denar v

4½% odstop. pupilarno varnih zastavnih listih in komunalnih zadolžnicah Kranjske deželne banke v Ljubljani

340 11

za katere jamči Kranjska dežela. — Komadi po K 100, 200, 1000, 2000 in 10.000.

Razglas.

Dne 16. svečana 1913 ob 9. uri dopoldne se vrši

redni občni zbor

zadruga rokodelskih in so-
rodnih obrtov v Kranju ::
v zadrugi pisarni „Nova pošta“.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnikstva.
2. Poročilo blagajnika in odobrenje letnega računskoga zaključka. 31 2

Načelnik.

PRIPOMBA. Ako ob določenem času ni občni zbor sklepčen, vrši se eno uro pozneje drugi občni zbor pri vsakem številu članov.

Zvonolivarna

Max Samassa
v Ljubljani

20 52—7

se priporoča za vli-
vanje zvonov za zvo-
nike z ubranim ter
mildonečim glasom.

Do konca leta 1911
je razposlala 6887 ko-
madov zvonov za zvo-
nike v skupni teži od
2,674.508 kg.

Cerkveni svečniki
in viseče svetilke
(lustre), kanonske
table v odgovar-
jajoči izdelavi od
težko lite medij in
selo trpežne snovi.

Proračuni in ilustrirani ceniki na zahtevanje brez-
plačno in poštnine prosto.

Dolenjska, hrvaška in goriška

pristna :: **vina** lastnega pridelka

se dobe pri

24 2

R. Marenčič-u, Kranj.

Ceniki na zah-
tevo zastonj!

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 154 52—43

IV. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje, kolesa in stroje za ple-
tenje (Strickmaschinen).

Cenike se pošlje na
zahtevanje zastonj!

Krasna birmanska darila!

IVAN LEVIČNIK

urar in trgovec v Kranju
priporoča svojo

veliko zalogo ur, zlatnine in srebrnine

5 52-7 Najnižje cene brez konkurence.

Solidna postrežba.

Tiskarno
Knjigoveznico

priporoča
TISKOVNO DRUŠTVO, KRANJ

Vse se izdeluje prav fino in po cenii.

13

Priporočča

se Vam v nakup raznega blaga za ženske in moške obleke po zelo nizkih cenah in najnovejše vrste tvrdka

6 52-7

IVAN SAVNIK

KRANJ

trgovina manufakture in galanterije
na drobno in debelo.

Pivovarna Jul. Staré v Mengšuu

priporočča

svoje priljubljeno pivo kakor marčno

pivo

I. in II. vrste, bavarsko vležano v sodčkih in steklenicah pričakujoč obilnih naročil.

Ustanovljeno leta 1818.